

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

‘ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΠΕΔΟΥ ΓΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ
ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΝΕΚΡΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ.’

ΕΛΕΝΑ ΚΟΥΜΗ

Κύπρος 2012.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

‘ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΓΝΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ
ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΝΕΚΡΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ.’

ΕΛΕΝΑ ΚΟΥΜΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΚΑ. ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΜΠΑΛΑΣΗ

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Έλενα Κουμή, 2012.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

‘Θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όσους βοήθησαν και μου συμπαραστάθηκαν κατά τη διάρκεια της συγγραφής της πτυχιακής μου εργασίας.

Ιδιαίτερα τους γονείς μου που είναι πάντα δίπλα μου όποτε τους χρειάζομαι. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα. Μαρία Χατζημπαλάση για την πολύτιμη καθοδήγηση και συνεισφορά της στην εκπόνηση αυτής της πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Εκατοντάδες άτομα πεθαίνουν κάθε χρόνο σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας από βαριά εγκεφαλική βλάβη, των οποίων τα όργανα θα μπορούσαν να σώσουν πολλούς από βέβαιο θάνατο και άλλους να βελτιώσουν κατά πολύ την ποιότητα της ζωής τους. Οι νοσηλευτές στις μονάδες εντατικής θεραπείας βρίσκονται στην πρώτη γραμμή εξεύρεσης δυνητικών δοτών, αφού συχνά καλούνται να νοσηλεύσουν εγκεφαλικά νεκρούς ασθενείς. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε το επίπεδο των γνώσεων των νοσηλευτών σχετικά με τον εγκεφαλικό θάνατο και τη δωρεά οργάνων και κατά πόσο αυτό επηρεάζει τη στάση τους. Κατά συνέπεια η στάση των νοσηλευτών είναι πιθανό να επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τη διαδικασία δωρεάς, αφού ως επαγγελματίες υγείας κατέχουν σημαντικό ρόλο στην αλυσίδα της όλης διαδικασίας.

Σκοπός: Η διερεύνηση του επιπέδου γνώσεων και στάσεων των νοσηλευτών στις Μονάδες Εντατικής Νοσηλείας σχετικά με τη δωρεά οργάνων από εγκεφαλικά νεκρούς ασθενείς.

Υλικό και Μέθοδος: Η αναζήτηση των άρθρων έγινε μέσα στις ηλεκτρονικές βάσεις GOOGLE SCHOLAR και PUBMED για τα τελευταία 6 έτη και χρησιμοποιήθηκαν οι λέξεις κλειδιά ‘brain death’, ‘ICU nurses’, ‘transplantation’, ‘organ donation’, ‘attitudes’ και ‘knowledge’ σε όλους τους συνδυασμούς.

Αποτελέσματα: Η αναζήτηση κατέληξε σε 9 έρευνες οι οποίες τηρούσαν τα προκαθορισμένα κριτήρια. Οι γνώσεις των νοσηλευτών περί του εγκεφαλικού θανάτου και της διαδικασίας της δωρεάς από εγκεφαλικά νεκρούς ασθενείς αγγίζουν τα ικανοποιητικά επίπεδα, όμως στις πλείστες περιπτώσεις χρειάζονται βελτίωση. Είναι γεγονός ότι παρόλο που οι γνώσεις των νοσηλευτών σε αρκετές έρευνες χαρακτηρίστηκαν ως οριακές, η στάση τους έδειξε να είναι αρκετά θετική. Αυτό πιθανό να οφείλεται στην ανθρωποκεντρική προσέγγιση που έχουν οι νοσηλευτές και τις εμπειρίες τους μέσα από την εργασία. Παρόλα αυτά αρκετές έρευνες συσχέτισαν την αύξηση των επιπέδων γνώσεων, με θετικότερη στάση και προθυμία για συμμετοχή στις διαδικασίες δωρεάς οργάνων.

Συμπεράσματα: Η αύξηση της δωρεάς οργάνων μπορεί να επιτευχθεί με τη βελτίωση του επιπέδου γνώσεων, μέσω της εκπαίδευσης του νοσηλευτικού προσωπικού. Θετικότερα αποτελέσματα θα μπορούσε να επιφέρει και η επιμόρφωση των νοσηλευτών στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας με δεξιότητες προσέγγισης και επικοινωνίας με τις οικογένειες των εγκεφαλικά νεκρών ασθενών, αφού αυτό φαίνεται να αυξάνει τα ποσοστά συναίνεσης.

Λέξεις-κλειδιά: συστηματική ανασκόπηση, νοσηλευτές μονάδας εντατικής νοσηλείας, στάσεις, γνώσεις, μεταμόσχευση, εγκεφαλικός θάνατος.

ABSTRACT

Introduction: Hundreds of people die each year in intensive care units from severe brain damage, these people's organs could have saved many lives, others from certain death and others to greatly improve their quality of life. The nurses in the intensive care units are at the forefront seeking for potential donors since they are often called to treat brain dead patients. It is important to know the level of knowledge of nurses regarding brain death and organ donation and how this affects their position on the matter. Thus the attitude of nurses is likely to either positively or negatively affect the donation process, since as health professionals they play an important role in the whole chain of procedure.

Aim: The investigation of the level of knowledge and attitude of nurses in intensive care units on organ donation from brain dead patients.

Material and Methods: A research of articles was made through the electronic databases, GOOGLE SCHOLAR and PUBMED for the last 6 years and the keywords used were, 'death', 'ICU nurses', 'transplantation', 'organ donation', 'attitudes' and 'knowledge' in all combinations possible.

Results: The research resulted in 9 studies that fulfilled the prescribed criteria. The knowledge of nurses on brain death and the process of donation from brain dead patients reached satisfactory levels, but in most cases needs improvement. The fact is that although the knowledge of nurses in several studies was characterized as being on the borderline, their attitude towards it seemed to be quite positive. This is likely due to the human-centered approach taken by nurses and their experiences through their work. Nevertheless, several studies associated the increased levels of knowledge, positive attitude and willingness to participate in organ donation procedures.

Conclusions: The increase of organ donation can be achieved by improving the level of knowledge through education of nurses. More positive results could be produced by the training of nurses in the intensive care units with skills of learning the correct approach and communication with the families of brain dead patients, since this has been proven to increase the percentages of consent by them.

Keywords: systematic review, intensive care unit nurses, attitudes, knowledge, transplantation, brain death.